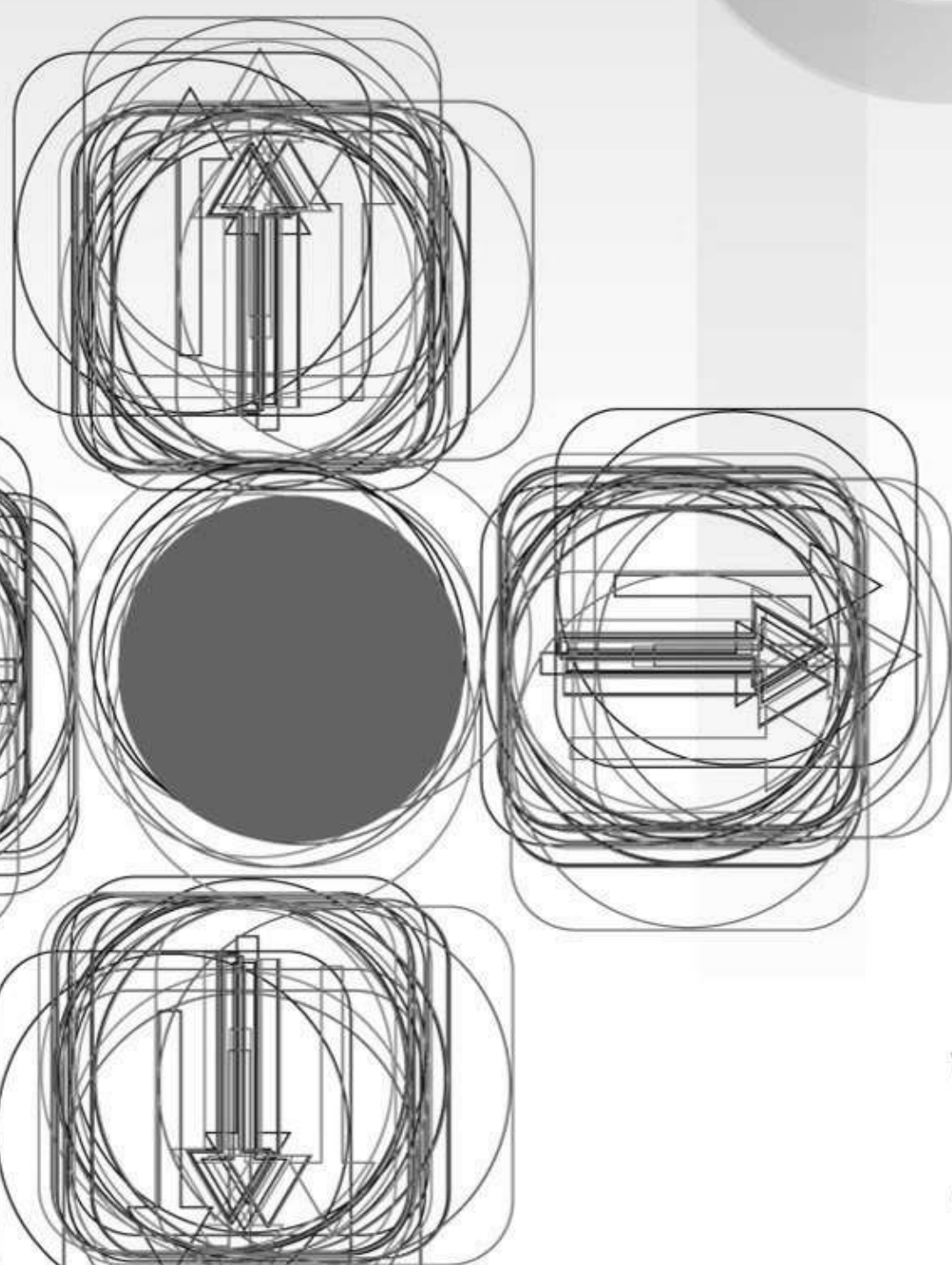

COMPASS

Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης
στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
για νέους/νέες

Τα δικαιώματα των παιδιών

ένα παιδί χωρίς θάρρος, είναι σαν έναν ουρανό χωρίς αστέρια.

Θεματικές ενότητες	Παιδιά, Γενικά Ανθρώπινα Δικαιώματα, Εκπαίδευση
Πολυπλοκότητα	Επίπεδο 2
Μέγεθος Ομάδας	Οποιοδήποτε
Διάρκεια	60 λεπτά
Επισκόπηση της δραστηριότητας	Αυτή η δραστηριότητα βασίζεται σε μια κατάταξη διαμαντιού και έχει ως στόχο να προαγάγει τη συζήτηση για τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού θίγοντας ζητήματα όπως: <ul style="list-style-type: none"> • Τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και τα ειδικά δικαιώματα του παιδιού στο πλαίσιο της Σύμβασης. • Υποχρεώσεις και ευθύνες στο πλαίσιο της Σύμβασης. • Τρόποι διεκδίκησης του σεβασμού αυτών των δικαιωμάτων.
Σχετιζόμενα δικαιώματα	<ul style="list-style-type: none"> • Το δικαίωμα να ξέρεις την οικογένειά σου και να ζεις με αυτήν. • Το δικαίωμα στην προστασία από την οικονομική εκμετάλλευση. • Το δικαίωμα ειδικής μεταχείρισης στο δικαστήριο.
Σκοποί	<ul style="list-style-type: none"> • Να παράσχει γνώση σχετική με τη Σύμβαση των δικαιωμάτων του παιδιού. • Να αναπτύξει τις δεξιότητες κριτικής θεώρησης των πληροφοριών και συσχέτισής τους με την καθημερινή εμπειρία. • Να ενθαρρύνει συναισθήματα υπευθυνότητας, αλληλεγγύης, δικαιοσύνης και ισότητας.
Υλικά	<ul style="list-style-type: none"> • Κάρτες δηλώσεων –ένα σετ για κάθε μικρή ομάδα. • Ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού που θα χρησιμεύσει ως πίνακας τοίχου. • Μαρκαδόροι. • Επαρκής χώρος προκειμένου οι μικρές ομάδες να εργαστούν ανεξάρτητα.
Προετοιμασία	<ul style="list-style-type: none"> • Συμβουλευτείτε τη συνοπτική εκδοχή της Σύμβασης. Αναγράψτε τα άρθρα στο μεγάλο φύλλο χαρτιού για το διάγραμμα τοίχου. • Παρουσιάστε τις κάρτες δήλωσης που παρέχονται παρακάτω και μιλήστε γενικά για τη Σύμβαση. Σκεφτείτε και αποφασίστε ποια άρθρα θα προκαλέσουν ενδεχομένως την πλέον ενδιαφέρουσα συζήτηση στη συγκεκριμένη ομάδα. Σκεφτείτε ποια ζητήματα είναι τα πιο σχετικά με τα μέλη της ομάδας και ποια τα πιο αμφιλεγόμενα. • Προετοιμάστε μια σειρά καρτών για την κάθε μικρή ομάδα. Βάλτε τις σε έναν ξεχωριστό φάκελο, έτσι ώστε να μην ανακατευτούν με τις άλλες!

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΠΑΙΔΙΑ

ΓΕΝ. ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚ/ΤΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ 2

ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

60 ΛΕΠΤΑ

Οδηγίες

1. Αρχίστε με μια συνοπτική επισκόπηση της Σύμβασης. Ρωτήστε τι γνωρίζουν τα μέλη της ομάδας σχετικά. Επισημάνετε το διάγραμμα στον τοίχο και ξεκινήστε συζητώντας τα κύρια άρθρα.
2. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να σχηματίσουν μικρές ομάδες των 3 έως 4 ατόμων. Διανείμετε τους φακέλους με τις κάρτες των δηλώσεων.
3. Εξηγήστε τη διαδικασία κατάταξης του διαμαντιού. Κάθε μικρή ομάδα αναμένεται να συζητήσει τις εννέα δηλώσεις και να εξετάσει πόσο σχετική είναι η καθεμιά με τις ζωές των ατόμων που τη συναπαρτίζουν. Θα πρέπει, έπειτα, να τις κατατάξουν σε μια ιεραρχία κατά σειρά σπουδαιότητας, σύμφωνα με το σχήμα του διαμαντιού. Θα πρέπει να τοποθετήσουν τη σημαντικότερη δήλωση στον πίνακα και κάτω από αυτή θα πρέπει να βάλουν, δίπλα-δίπλα, τις δύο επόμενες σημαντικότερες δηλώσεις. Κατόπιν, κάτω από αυτές, να τοποθετήσουν τις επόμενες τρεις δηλώσεις μέτριας σπουδαιότητας. Η τέταρτη σειρά πρέπει να έχει δυο κάρτες και η πέμπτη σειρά μια κάρτα, αυτή με τη δήλωση που έκριναν ως τη λιγότερο σημαντική. Κατ' αυτό τον τρόπο οι κάρτες θα σχηματίσουν ένα διαμάντι.
4. Δώστε στις ομάδες 25 λεπτά για να συζητήσουν και να αποφασίσουν την ταξινόμηση.
5. Όταν όλες οι ομάδες τελειώσουν, αφήστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να περπατήσουν γύρω στο δωμάτιο για να δουν πώς κάθε ομάδα ταξινόμησε τις δηλώσεις. Κατόπιν καλέστε τις ομάδες σε ολομέλεια για την ανασκόπηση.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Ξεκινήστε προσκαλώντας κάθε ομάδα με τη σειρά να παρουσιάσει τα αποτελέσματα των συζητήσεών της. Κατόπιν, ερευνήστε αν οι συμμετέχοντες/ουσες απόλαυσαν τη δραστηριότητα και τι έμαθαν.

- Πώς είναι συγκριτικά τα αποτελέσματα των συζητήσεων των διαφορετικών ομάδων; Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές;
- Γιατί οι προτεραιότητες των ανθρώπων διαφέρουν;
- Επιθυμούν κάποια από τις ομάδες να επανεξετάσουν την ταξινόμηση των καρτών τους, ως αποτέλεσμα της ακρόασης των άλλων; Ποια επιχειρήματα ήταν τα πλέον πειστικά;
- Γενικά, ποια δικαιώματα δεν τυγχάνουν σεβασμού στην κοινότητά σας και γιατί;
- Υπάρχουν δικαιώματα που δεν περιλαμβάνονται στη Σύμβαση και που νομίζετε ότι θα πρέπει να περιληφθούν;
- Νομίζετε ότι τα παιδιά χρειάζονται μια δική τους Σύμβαση; Γιατί;
- Εάν τα παιδιά έχουν τη δική τους Σύμβαση, δεν γεννιέται το ερώτημα αν χρειάζεται μια Σύμβαση και για τους νέους και τις νέες ηλικίας 18 έως 30 ετών;
- Ποια ειδικά δικαιώματα θα έπρεπε να περιέχει μια τέτοια σύμβαση για τους νέους και τις νέες;
- Το να έχουν τα παιδιά δικαιώματα στο πλαίσιο της Σύμβασης είναι κάτι σημαντικό, αλλά στην πραγματικότητα πόσο ρεαλιστικές είναι η επίκληση και η διεκδίκησή τους από την πλευρά των παιδιών;
- Πώς οι άνθρωποι γενικά διεκδικούν τα δικαιώματά τους;
- Εάν η συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες είναι ένας τρόπος διεκδίκησης των δικαιωμάτων, τι μπορούν οι συμμετέχοντες/ουσες να κάνουν σήμερα για να «διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους» στο σπίτι, στο σχολείο ή στο στέκι τους;
- Σε ποιους μπορούν να στραφούν τα παιδιά, στην κοινωνία σας, εάν διαπιστώσουν σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους;

Συμβουλές για τους/τις διευκολυντές/τριες

Περισσότερες πληροφορίες για την κατάταξη διαμαντιού μπορείτε να βρείτε στο κεφάλαιο 1 «πώς να χρησιμοποιήσετε το εγχειρίδιο». Επισημάνετε στις ομάδες ότι δεν υπάρχει σωστός

Ημερομηνία κλειδί : και λάθος τρόπος διάταξης των καρτών. Πρέπει οι ομάδες να αναγνωρίσουν ότι οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές εμπειρίες και, επομένως, διαφορετικές προτεραιότητες που πρέπει να γίνονται σεβαστές. Εντούτοις, πρέπει να προσπαθήσουν, σε κάθε μια από τις μικρές ομάδες τους, να φτάσουν σε συμφωνία σχετικά με την κατάταξη. Στο κάτω-κάτω, και στην πραγματική ζωή τα ζητήματα τίθενται με σειρά προτεραιότητας και οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά το δυνατόν σύμφωνα με τα συμφέροντα όλων!

20 Νοεμβρίου
Διεθνής Ημέρα παιδιού

Παραλλαγές

Αντί εννέα άρθρων, μπορείτε να δώσετε οκτώ στις ομάδες για να τα ταξινομήσουν και να αφήσετε ένα κενό, ώστε οι ίδιες οι ομάδες να προσδιορίσουν το ένατο.

Βάλτε τις κάρτες δήλωσης σε ένα καπέλο και, στη συνέχεια, ζητήστε από τις ομάδες να τραβήξουν μια και να μιλήσουν γι' αυτήν επί 1 λεπτό. Συμβουλευτείτε τη δραστηριότητα "Ένα λεπτό!" για πληροφορίες σχετικά με αυτήν τη μέθοδο. Ζητήστε από τις μικρές ομάδες να γράψουν μια σύντομη ιστορία ή να παρουσιάσουν ένα σύντομο παιχνίδι ρόλων σχετικά με ένα γεγονός που να σχετίζεται με τα επιλεγμένα άρθρα. Εναλλακτικά, οι ιστορίες/τα παιχνίδια ρόλων θα μπορούσαν να αντλήσουν υλικό και ερεθίσματα από τα ΜΜΕ, από κάποια ταινία ή θεατρικό έργο ή από ένα βιβλίο ή περιοδικό. Τα παιχνίδια ρόλων μπορούν να αναπτυχθούν έτσι ώστε τα μέλη της ομάδας να αρχίζουν με το γεγονός και, στη συνέχεια, να προχωρούν αυτοσχεδιάζοντας λύσεις ή τρόπους αποτροπής του συγκεκριμένου αρνητικού περιστατικού ή της παραβίασης του δικαιώματος γενικότερα.

Προτάσεις για συνέχεια

Προσκαλέστε κάποιον/α ειδικό, που να γνωρίζει καλά τη Σύμβαση, λ.χ κάποιον/α κρατικό λειτουργό, τον/την υπεύθυνο μιας γραμμής βοήθειας παιδιών, έναν/μια παιδοψυχολόγο ή κάποιον/α από το γραφείο του Συνηγόρου του Παιδιού για να συζητήσει με την ομάδα. Πριν από τη συζήτηση, ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να μιλήσουν σχετικά με τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των παιδιών. Παραδείγματος χάριν, για την κακοποίηση παιδιών, τη σεξουαλική εκμετάλλευση, την παραμέληση και το φαινόμενο των παρενοχλήσεων. Διασαφηνίστε, με τη βοήθεια του ομιλητή/τριας, ποιος είναι αρμόδιος στην τοπική κοινότητα για τη φροντίδα της τήρησης των δικαιωμάτων, ποιος είναι ο ρόλος λ.χ. των γονέων, της αστυνομίας, των γραμμών βοήθειας, των κοινωνικών λειτουργών κ.λπ. Επίσης, ζητήστε συμβουλές για το πώς μπορεί κανείς να αναλάβει δράση, εάν διαπιστώσει κάποια παραβίαση, ειδικά εάν πρόκειται για κάτι τόσο σοβαρό όσο η περίπτωση λ.χ. ενός γείτονα που κακομεταχειρίζεται τα παιδιά του. Τέτοια ζητήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται με φροντίδα, ενδιαφέρον και προσοχή.

Τα παιδιά και οι νέοι/νέες αισθάνονται συχνά ότι γίνονται διακρίσεις εις βάρος τους. Εάν η ομάδα το επιθυμεί, θα μπορούσε να διερευνήσει τα ζητήματα τα σχετικά με τη διάκριση μέσα από τη δραστηριότητα «όλοι ίσοι - όλοι διαφορετικοί».

Ιδέες για δράση

Εξετάστε τη διοίκηση του σχολείου, τις πολιτικές του και τα προγράμματά του για να δείτε πόσο συμμορφώνεται το σχολείο με τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη Σύμβαση. Εξετάστε, λ.χ., αν παρέχει εκπαίδευση που να αφορά στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού, στα talέντα και στις ικανότητές του ή αν η έμφαση δίνεται μόνο στις εξετάσεις και στα διαγωνίσματα. Έχουν οι μαθητές/τριες το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης σε όλα τα ζητήματα που τους αφορούν; Δίνεται η βαρύτητα που πρέπει στις απόψεις των μαθητών; Με άλλα λόγια, υπάρχει σχολικό συμβούλιο και πόσο αποτελεσματικό είναι; Η πειθαρχία στο σχολείο διασφαλίζεται με τρόπο που να συνάδει με τον σεβασμό προς την αξιοπρέπεια του παιδιού; Πώς αντιμετωπίζει το σχολείο τα ρατσιστικά περιστατικά και τις παρενοχλήσεις; Συζητήστε για το αν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και ποια μέτρα θα μπορούσαν να ληφθούν για τα ζητήματα αυτά. Δείτε το παράδειγμα που υπάρχει στο «Αναλαμβάνοντας δράση» και σχεδιάστε μια εργασία. Σιγουρευτείτε, όμως, ότι δεν κάνετε βεβιασμένες ενέργειες και ότι δεν προκαλείτε (άσκοπη) αναστάτωση στους δασκάλους, ειδικά αν σας δίνουν την εντύπωση ότι

ενοχλούνται από το ότι, κατά κάποιο τρόπο, τους περιορίζετε την εξουσία!
Είναι άλλο το να γνωρίζει κανείς τα δικαιώματα των παιδιών και άλλο το να είναι σε θέση να εσωτερικεύσει την ενσυναίσθηση, την αλληλεγγύη και την ισότητα. Η δραστηριότητα «One equals one» από το εκπαιδευτικό υλικό του «all different all equal» συνιστά έναν ενεργητικό τρόπο, με τον οποίο μπορεί κανείς να βοηθήσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες στις δραστηριότητες να αναστοχαστούν για την ατομικότητα και την ταυτότητα και να προαγάγουν τον σεβασμό για τη διαφορετικότητα.

Συμπληρωματικές πληροφορίες

Για το πλήρες κείμενο της Σύμβασης και τα σχετικά κείμενα της UNICEF που δημοσιεύονται κάθε χρόνο για την κατάσταση των παιδιών παγκοσμίως, βλ. τις αναφορές στο κεφάλαιο 5, στην ενότητα για τις Βασικές Πληροφορίες σχετικά με τα παιδιά.

Φυλλάδια

Κάρτες δηλώσεων

Κάντε αντίγραφα των παρακάτω Άρθρων και κόψτε τα για να φτιάξετε τις κάρτες δηλώσεων.

Το παιδί έχει το δικαίωμα να εκφράζει ελεύθερα τις απόψεις του σε κάθε περίπτωση. Στις απόψεις του παιδιού πρέπει να δίνεται μεγάλη σημασία. Το παιδί έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης.

Πρέπει να γίνεται σεβαστό το δικαίωμα του παιδιού στην ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Το παιδί έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι ειρηνικά.

Κανένα παιδί δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αυθαίρετης ή παράνομης επέμβασης στην ιδιωτική του ζωή, στην οικογένειά του, στην κατοικία του ή στην αλληλογραφία του, ούτε παράνομων προσβολών της τιμής και της υπόληψής του.

Οι γονείς έχουν την κύρια ευθύνη για την επιβίωση και την ανάπτυξη του παιδιού.

Το παιδί έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η στοιχειώδης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική και δωρεάν για όλους. Πρέπει να παίρνονται τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της σχολικής πειθαρχίας, με τρόπο που να ταιριάζει στην αξιοπρέπεια του παιδιού. Η εκπαίδευση του παιδιού πρέπει να αποσκοπεί στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του, στην ανάπτυξη του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, στην προετοιμασία του παιδιού για μια υπεύθυνη ζωή σε μια ελεύθερη κοινωνία μέσα σε πνεύμα κατανόησης, ειρήνης, ανεκτικότητας, ισότητας των φύλων και φιλίας, ανάμεσα σε όλους τους λαούς και τις εθνοτικές, εθνικές και θρησκευτικές ομάδες και στα πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής, όπως και στην ανάπτυξη του σεβασμού για το φυσικό περιβάλλον.

Το παιδί έχει δικαίωμα στην ανάπαυση και στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, στο παιχνίδι και στη συμμετοχή στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή.

Το παιδί έχει δικαίωμα να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να βλάψει τη ζωή και την ανάπτυξή του. Το παιδί πρέπει να προστατεύεται από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής βίας, από την παρακίνηση ή τον εξαναγκασμό του σε παράνομη σεξουαλική δραστηριότητα, από την εκμετάλλευση για πορνεία ή για άλλες παράνομες σεξουαλικές δραστηριότητες, από την εκμετάλλευση για την παραγωγή θεαμάτων ή υλικού πορνογραφικού χαρακτήρα.

Το κράτος οφείλει να παίρνει όλα τα μέτρα, να προστατεύει και να φροντίζει ώστε τα παιδιά να μην επηρεάζονται από τις ένοπλες συρράξεις.

Κάθε παιδί ύποπτο, κατηγορούμενο ή καταδικασμένο για μια παράνομη πράξη έχει δικαίωμα να αντιμετωπίζεται με αξιοπρέπεια, ανθρωπισμό και σεβασμό στις ανάγκες του, να ενημερώνεται για την υπόθεσή του σε γλώσσα που καταλαβαίνει και να έχει νομική βοήθεια για να μπορεί να υπερασπίζεται τον εαυτό του.